

Innehållsförteckning

Om kunskapskraven och Blooms taxonomi	2	5.1 <i>EU-rätt</i>	21
Om att avlägga kunskapstest hos InsureSec	3	5.2 <i>Internationell försäkringsmarknad</i>	21
1 Försäkringsförmedlarens roll och ansvar	4	5.3 <i>Internationell lagstiftning</i>	22
1.1 <i>Lagen om försäkringsdistribution</i>	4	6 Lagstadgad försäkring	22
1.2 <i>Finansinspektionens roll och tillsyn</i>	7	6.1 <i>Begrepp inom socialförsäkring</i>	22
1.3 <i>God försäkringsförmedlings sed</i>	7	6.2 <i>Sjukdom</i>	22
1.4 <i>Branschpraxis</i>	8	6.3 <i>Ålderspension</i>	22
1.5 <i>Produkttillsyn</i>	8	6.4 <i>Efterlevandeskydd</i>	23
2 Juridik	9	7 Försäkring enligt kollektivavtal	23
2.1 <i>Försäkringsrörelselagstiftning</i>	9	7.1 <i>Grundläggande regler och begrepp</i>	23
2.2 <i>Försäkringsavtalsrätt</i>	9	7.2 <i>ITP</i>	24
2.3 <i>Allmän avtalsrätt</i>	11	7.3 <i>SAF-LO</i>	24
2.4 <i>Konsumenträtt</i>	11	7.4 <i>KAP-KL/AKAP-KL</i>	25
2.5 <i>Skadeståndsrätt</i>	12	7.5 <i>PA03/PA16</i>	25
2.6 <i>Lagen om åtgärder mot penningtvätt</i>	12	8 Individuell personförsäkring	25
2.7 <i>Lagen om straff för penningtvättsbrott</i>	14	8.1 <i>Produktkännedom</i>	25
2.8 <i>Insiderlagstiftning</i>	14	8.2 <i>Gruppersonförsäkring</i>	26
2.9 <i>Skatterätt</i>	14	9 Försäkringsformer	26
2.10 <i>Personuppgiftshantering</i>	15	9.1 <i>Traditionell försäkring</i>	26
3 Familjerätt	16	9.2 <i>Fondförsäkring</i>	26
3.1 <i>Äktenskapsbalken</i>	16	9.3 <i>Tjänstepensionsförsäkring</i>	27
3.2 <i>Sambolagen</i>	16	10 Livförsäkringsteknik	28
3.3 <i>Föräldrabalken</i>	16	10.1 <i>Premieberäkning</i>	28
3.4 <i>Ärvdabalken</i>	17	10.2 <i>Återköp och flytträtt</i>	29
4 Ekonomi	18	10.3 <i>Återbäring</i>	29
4.1 <i>Privatekonomi</i>	18	10.4 <i>Karenstider</i>	29
4.2 <i>Företagsekonomi</i>	18	10.5 <i>Återförsäkring</i>	29
4.3 <i>Kapitalmarknaden</i>	18	11 Investeringsrådgivning	29
4.4 <i>Finansiella instrument</i>	18	11.1 <i>Reglering rörande investeringsrådgivning</i>	29
4.5 <i>Avkastning och risk</i>	19	11.2 <i>Övriga krav vid fondandelsförmedling</i>	31
4.6 <i>Portföljlära</i>	20	11.3 <i>Övriga krav vid investeringsrådgivning</i>	31
4.7 <i>Finansiell rådgivning till konsumenter</i>	20	12 Värdepappersfonder och AIF	31
4.8 <i>Försäkringsekonomi</i>	21	12.1 <i>Lagen om värdepappersfonder</i>	31
5 Internationell försäkring	21	12.2 <i>Lagen om förvaltare av AIF</i>	33

Om kunskapskraven och Blooms taxonomi

Kunskapskraven är uppdelade i ämnesområden, till exempel Förmedlarens roll och ansvar, och underområden, till exempel en specifik lag. Vissa kunskapskrav har ytterligare detaljinformation eller exempel.

1	Ämnesområde
1.1	Delområde
1.1.1	Kunskapskrav [Blooms]
1.1.1.1	Specificering eller exempel

Frågorna i InsureSecs kunskapstester är konstruerade utifrån olika nivåer med Blooms taxonomi som förebild. Vid varje kunskapskrav anges inom hakparentes hur kunskapen ska kunna användas. Blooms taxonomi är en väletablerad skala för att bedöma kognitiv nivå, i synnerhet när det gäller att bedöma en individs förmåga att tillämpa teoretisk kunskap i praktiken.

Förklaring av de olika nivåerna utifrån ett rådgivningsperspektiv

[K] – Känna till faktakunskaper

Förmedlaren ska känna till, kunna beskriva, lista, lokalisera eller citera fakta. Kravet omfattar således att kunna repetera något. Förmedlaren ska ha en grundkännedom om ämnet och förstå hur man söker djupare förståelse kring det.

Som exempel "Du ska känna till att Försäkringsavtalslagen (FAL) finns och övergripande förstå att lagen kan påverka din kund."

[F] – Förstå och förklara faktakunskaper

Förmedlaren ska kunna förklara och ge exempel på dess användning. Kravet omfattar således mer än att kunna upprepa något, det kräver även att förmedlaren ska kunna visa förståelse av kunskap. I första steget tolkning av fakta och sekundärt att kunna använda sig av denna tolkning.

Som exempel "Du ska känna till att FAL finns, känna till att den kan påverka din kund samt veta vad lagen innehåller."

[T] – Tillämpa faktakunskaper

Förmedlaren ska kunna använda kunskapen i verkliga situationer och exempelvis kunna utföra beräkningar, kunna upptäcka problem och förutse eventuella konsekvenser samt använda kunskapen för att lösa situationer. Kravet omfattar således att behärska kunskapen till den nivån att förmedlaren kan anpassa kunskapen till en specifik situation.

Som exempel "Du ska känna till att FAL finns, känna till att den kan påverka din kund, samt veta vad lagen innehåller och hur den kan påverka din kund specifikt."

[A] – Analys av faktakunskaper

Förmedlaren ska kunna identifiera, urskilja och kritiskt bearbeta fakta. Förmedlaren ska behärska kunskapen så pass väl att förmedlaren kan separera principiella fakta och anpassa sin kunskap efter specifika situationer.

Som exempel "Du ska känna till att FAL finns, känna till att den kan påverka din kund, samt veta vad lagen innehåller, hur den kan påverka din kund specifikt samt vilka åtgärder du som förmedlare kan behöva vidta för att din specifika kunds situation ska få bäst utfall."

Om att avlägga kunskapstest hos InsureSec

Nedan följer en kort beskrivning av hur det går till att avlägga kunskapstest hos InsureSec.

Användarkonto

För att kunna avlägga test hos InsureSec behövs ett personligt användarkonto. Bokning av test görs via Mina sidor.

Genomföra skrivning

Alla InsureSecs skrivningar genomförs i skrivningssal med testledare. Testledaren genomför också ID-kontroll på deltagarna.

De hjälpmedel som behövs, t ex kladdpapper och penna, tillhandahålls av testledaren och måste återlämnas vid testets avslut. De får ej kopieras eller fotograferas.

Testet genomförs normalt på en digital läsplatta och svaren laddas upp på vår server efter att testet avslutats. Detta gör att vi kan behandla resultatet säkert och snabbt.

Du får slutgiltigt resultat inom två arbetsdagar.

Tidsåtgång

Årslicens- och certifieringstest (55–85 frågor) tar 1–2 timmar att genomföra. Påbyggnadstester innehåller färre frågor och tar ca 30 minuter att genomföra.

Exakt tidsangivelse ges när testet bokas.

Frågornas upplägg

Varje fråga bygger på att testdeltagaren ska ta ställning till vilket av fyra påståenden eller alternativ som stämmer *bäst* i förhållande till de andra alternativen.

Alternativen kan vara lika varandra så det är viktigt att läsa frågan och svarsalternativen noga.

Bara ett av alternativen utgör rätt svar.

Gräns för godkänt

För att bli godkänd krävs minst 70 % rätt för licens- eller certifieringstest. Påbyggnadstest kräver minst 50 % rätt.

De flesta prov omfattar flera ämnen och deltagaren måste visa kunskap inom varje delområde. Olika ämnen är viktade beroende på kunskapens betydelse för en förmedlare. Det slutgiltiga resultatet beräknas utifrån en matris och det går därför inte att själv räkna fram testets slutresultat.

Redovisning av resultat

På Mina sidor visas resultat per ämnesområde.

Vi redovisar inte svar per individuell fråga. Frågorna som används i InsureSecs tester beställs inför varje nytt licensår. Att offentliggöra frågor eller vilket svar som är rätt skulle innebära att vi inte kunde återanvända frågor under året och därmed skulle antalet skrivningstillfällen reduceras avsevärt.

Intyg för godkänt resultat

De intyg vi utfärdar visar vilka godkända licenstest eller kunskapsuppdateringar som genomförts i vår regi. InsureSec utfärdar inte några licensintyg.

Intyg för godkända test sparas på Mina sidor och delas med angivna arbets-/uppdragsgivare.

Licenstagning

För att erhålla licens krävs att testdeltagaren också beviljats registrering hos InsureSec. Om både registreringen och testresultatet är godkänt tilldelas licens.

Ett godkänt resultat på ett licenstest är inte samma sak som att vara licensierad. Det beror på att även blivande försäkringsförmedlare ska kunna avlägga kunskapstest under tiden som de arbetar som assistenter eller ingår i ett program med handledning.

Lycka till!

1 Försäkringsförmedlarens roll och ansvar

1.1 Lag (2018:00) om försäkringsdistribution

- 1.1.1 Tillämpningsområde – kunna avgöra när lagen tillämpas och för vem [T]
- 1.1.2 Definitioner – känna till och förstå lagens grundläggande definitioner [F]
- 1.1.3 Tillstånd och registreringsplikt [K]
- 1.1.4 Sidoverksamhet – regler och krav, bl.a. att en förmedlare omfattas av vissa bestämmelser i Lag (2007:528) om värdepappersmarknaden [F]
- 1.1.5 Skadeståndsskyldighet – vilken skadeståndsskyldighet en förmedlare har enligt Lag (2018:00) om försäkringsdistribution [F]
- 1.1.6 Krav på kunskap och kompetens [K+F+T]
 - 1.1.6.1 Anpassning – förstå vem som har ansvar för förmedlarens kunskap och kompetens och vad som menas med att kunskap och kompetens ska anpassas efter rådgivningen
 - 1.1.6.2 Uppdatering – kunna avgöra när uppdatering av kunskap krävs och känna till kravet om 15 timmars utbildning per år
 - 1.1.6.3 Kunskapstest – känna till kravet på kunskapstest
 - 1.1.6.4 Praktisk erfarenhet – förstå vad lagen kräver när det gäller praktisk erfarenhet
 - 1.1.6.5 Ekonomisk skötsamhet – förstå såväl grundläggande som övriga krav på skötsamhet vad gäller ekonomiska angelägenheter
- 1.1.7 Krav på ledning – speciellt grundläggande krav, kunskap om försäkringar, praktisk erfarenhet och ekonomisk skötsamhet [F]
- 1.1.8 Regler om ansvarsförsäkring – hur stor måste den vara och vad gäller vid skador som inträffar efter att försäkringen upphört [T]
- 1.1.9 Informationskrav [T]
 - 1.1.9.1 Vilken information som ska ges innan försäkringsavtal ingås samt vilken som bör ges i samband med förnyelse eller ändring. Förstå varför kraven finns och vilken funktion de fyller, och kunna tillämpa detta vid informationsgivningen
 - 1.1.9.2 I vilken form informationen ska lämnas – skriftligt eller muntligt samt i vilka fall information kan lämnas via en webbplats
 - 1.1.9.3 Pris – kunna ge kunden en tydlig och korrekt bild av kostnaden för rådgivningen, vad förmedlaren erhåller från kund respektive försäkringsbolag eller bild av kostnaden för rådgivningen, principerna för ersättningen till förmedlaren och från vem den erhålls samt förklara vad det kan innebära för rådgivningen. Kunna tillämpa regler i föreskrifter och vad som gäller enligt god försäkringsförmedlingssed
 - 1.1.9.4 Kvalificerat innehav i företaget – vad som menas med kvalificerat innehav och kunna informera kunden på ett sätt så att denne förstår vilka konsekvenser det kan innebära för de förslag du som rådgivare lämnar
 - 1.1.9.5 Registrering – vilken information du ska lämna kunden och varför
 - 1.1.9.6 Klagomål – kunna lämna korrekt information om hur klagomål på rådgivningen sker
 - 1.1.9.7 Tvistelösning – kunna lämna korrekt information om de olika sätt tvistelösning kan ske

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

- 1.1.9.8 Tillsynsmyndighet – att information ska lämnas om att Finansinspektionen utövar tillsyn
- 1.1.9.9 Ansvarsförsäkring – att kunna lämna information om att ansvarsförsäkring finns, vad det innebär och vad den täcker
- 1.1.9.10 Kunna lämna information som anknuten förmedlare ska lämna avseende försäkringsföretagets ansvar
- 1.1.9.11 Kunna lämna information om på vilka grunder förmedlingen görs; om det är utifrån en opartisk analys eller om förmedling görs av ett eller flera företags produkter eventuellt för deras räkning
- 1.1.9.12 Produktinformation – kunna vilken information som ska lämnas till kunden för respektive försäkringsprodukt
- 1.1.9.13 Rådgivning – informationskrav vid rådgivning och vid försäljning utan rådgivning
- 1.1.9.14 Särskilda informationskrav avseende försäkringsbaserade investeringsprodukter – information om risk, totala kostnader, kumulativ effekt på investeringens avkastning, huruvida rådgivning tillhandahålls på grundval av opartisk analys, m.m.
- 1.1.10 Dokumentationskrav – förstå syftet med dokumentationen (både ur förmedlarperspektiv och ur kundperspektiv), och vad det innebär för innehåll och omfattning [T]
 - 1.1.10.1 Förmedlaruppgifter – den information som ges till kunden om förmedlarens opartiskhet
 - 1.1.10.2 Kunduppgifter inklusive uppgifter om kundens önskemål eller behov och eventuellt ekonomiska förhållanden. Vad som ska dokumenteras om kunden är känd. Förstå konsekvenserna av att inte samla in dessa uppgifter och hur insamlingen av dessa uppgifter kan användas för en bättre rådgivning
 - 1.1.10.3 Försäkringsförmedlingen – vad dokumentationen ska innehålla avseende rådgivningen
 - 1.1.10.4 Dokumentationens utförande – vad, när, av vem och hur
 - 1.1.10.5 Utlämnande – när och i vilken form utlämnande av dokumentationen ska ske
 - 1.1.10.6 Arkivering av dokumentation
- 1.1.11 Klagomålshantering – kravet på klagomålshantering och praktisk tillämpning [T+F]
 - 1.1.11.1 Klagomål – förstå vad som avses med ett klagomål
 - 1.1.11.2 Klagomålsansvarig – känna till kravet på klagomålsansvarig och kunna tillämpa det i praktiken
 - 1.1.11.3 Klagomålsinstruktion – vad den ska innehålla, hur den ska användas och uppdateras
 - 1.1.11.4 Beslutsmotivering – hur beslut ska motiveras och överlämnas till den klagande
 - 1.1.11.5 Handläggning – hur handläggningen av klagomål ska gå till
 - 1.1.11.6 Tidsregler – känna till och kunna informera kund om de krav på handläggningstid som finns
 - 1.1.11.7 Dokumentation av klagomål – kunna dokumentera klagomål och veta vilka krav lagen ställer på dokumentationen
 - 1.1.11.8 Olika former av tvistlösning – kunna förklara för kunden hur tvistlösning går till
 - 1.1.11.9 Registrering och arkivering av klagomål – kunna arkivera klagomål på ett korrekt sätt
- 1.1.12 Filialetablering och gränsöverskridande verksamhet – känna till vad underrättelse av filialetablering innebär och hur den ska göras [K]

1.1.13 Kontroll [F]

- 1.1.13.1 Av anställda – vilka kontroller som ska göras och den juridiska personens rätt att inhämta eller begära uppgifter från den anställde
- 1.1.13.2 Av anknuten förmedlare – vilken kontroll ska försäkringsföretaget göra av fysisk person respektive juridisk person (såväl den juridiska personen som ledningen)
- 1.1.13.3 Dokumentation av kontroller – hur dokumentation av olika kontroller ska ske, särskilt känsliga uppgifter som utdrag ur belastningsregister
- 1.1.13.4 Arkivering av kontroller – förstå regler om arkivering; hur arkivering ska ske och vad som måste arkiveras

1.1.14 Förändringar [T]

- 1.1.14.1 Krav vid förändringar av verksamhet, anställda, ledning och klagomålsansvarig – känna till och kunna tillämpa vad som krävs vid förändringar vid filialetablering och gränsöverskridande verksamhet

1.1.15 Ersättningssystem – hur ersättningar till anställda ska vara utformade [F]

1.1.16 Behandling av tillgångar som tillhör kunden [F]

1.1.17 Ersättningar från någon annan än kunden [T]

- 1.1.17.1 Förbud mot att ta emot och behålla ersättningar vid tillhandahållande av rådgivning på grundval av opartisk analys
- 1.1.17.2 Förbud mot att ta emot ersättningar som till väsentlig del avser tjänster som ännu inte utförts, som till sin storlek baseras på premiebetalningar som ännu inte utförts, eller andra ersättningar som storleksmässigt står i uppenbart missförhållande till de tjänster som har utförts
- 1.1.17.3 Tredjepartersättningar – generellt om när det inte är tillåtet att erbjuda eller ta emot ersättning från annan än kund i samband med distribution av försäkringar, samt särskilt vad som gäller avseende försäkringsbaserade investeringsprodukter samt vissa pensionsförsäkringar

1.1.18 Korsförsäljning och kopplingsförbehåll [T]

- 1.1.18.1 Otillåtna kopplingsförbehåll
- 1.1.18.2 Informationskrav vid korsförsäljning

1.1.19 Hantering av intressekonflikter vid distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter samt vissa pensionsförsäkringar [F]

- 1.1.19.1 Förebyggande, hantering och informationskrav avseende intressekonflikter

1.1.20 Förbud mot marknadsföring av andra finansiella tjänster [F]

1.1.21 Krav på lämplighetsbedömning eller passandebedömning avseende försäkringsbaserade investeringsprodukter samt vissa pensionsförsäkringar [T]

- 1.1.21.1 Bedömning – vad, när, av vem och hur
- 1.1.21.2 Dokumentation och rapportering – krav på dokumentationen, lämplighetsförklaring, rapporter, m.m.

1.2 Finansinspektionens roll och tillsyn

- 1.2.1 Finansinspektionens roll avseende försäkringsförmedlare. På vilket sätt och inom vilka områden de utövar tillsyn, vilka sanktioner Finansinspektionen kan besluta om och vad dessa kan få för konsekvenser för en förmedlare [F]
- 1.2.2 Känna till hur Finansinspektionen kommunicerar och förstå nyttan av att ta del av sanktionsbeslut rörande förmedlingsverksamhet [F]
- 1.2.3 Känna till att Finansinspektionen ska återkalla en försäkringsförmedlares tillstånd om försäkringsförmedlaren inte inom ett år från det att tillstånd beviljades har börjat utöva sådan verksamhet som tillståndet avser, under en sammanhängande tid av sex månader inte utövat sådan verksamhet som tillståndet avser eller inte längre uppfyller förutsättningarna för tillstånd [T]

1.3 God försäkringsförmedlingssed

- 1.3.1 God försäkringsförmedlingssed – vad som utgör god försäkringsförmedlingssed [T]
 - 1.3.1.1 Anpassning – vad anpassningsplikten innebär i rådgivningssituationen. Kunna tillämpa ett arbetssätt som baseras på kundens önskemål och behov så att anpassning alltid sker på ett bra sätt oberoende av vilken typ av kund det handlar om
 - 1.3.1.2 Omsorg – förstå vad som menas med omsorgsplikten och kunna tillämpa omsorgsplikten i den verkliga rådgivningssituationen. Det innebär konkret att kunna sätta kundens intresse före egna och alltid uppträda lojalt mot kunden
 - 1.3.1.3 Avrådan – kunna avgöra när och på vilket sätt avrådan bör ske och att avrådan alltid ska ske när kunden vill välja alternativ som inte är lämpliga utifrån kundens behov, ekonomi och mål med rådgivningen
 - 1.3.1.4 Opartisk analys – förstå och kunna tillämpa ett arbetssätt som uppfyller kravet på opartisk analys
- 1.3.2 Utveckling av god försäkringsförmedlingssed – förstå hur den utvecklas, vilka instanser som bidrar till utvecklingen och hur man håller sig informerad [F]
- 1.3.3 Försäkringsförmedlingsmarknadens Disciplinnämnds uttalanden och beslut [T]
 - 1.3.3.1 Begreppen marknadsföring och rådgivning och dess förenlighet med InsureSecs regelverk (Uttalande 2014:1)
 - 1.3.3.2 Skyldighet att på InsureSecs begäran lämna korrekta och fullständiga uppgifter (Beslut 2014:2, Beslut 2015:3, Beslut 2015:5, Beslut 2016:7)
 - 1.3.3.3 Förtydligande av krav på dokumentation och arkivering (Uttalande 2014:4, Beslut 2015:2, Beslut 2017:3)
 - 1.3.3.4 Förtydligande av begreppet opartisk analys och synonyma begrepp (Uttalande 2015:1)
 - 1.3.3.5 Om försäkringsförmedlarens ansvar vid utlagd verksamhet (Beslut 2016:1, Beslut 2017:2)

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

1.3.3.6 Om InsureSecs och Försäkringsförmedlingsmarknadens Disciplinnämnds behörighet att undersöka, uttala sig om och meddela beslut gällande alla regler som är relevanta för försäkringsförmedling samt alla ageranden som allmänheten kan ha fog för att uppfatta som närliggande till eller ha samband med försäkringsförmedling (Uttalande 2014:1, Beslut 2016:1, Uttalande 2016:6, Beslut 2016:8-10, Beslut 2016:12, Beslut 2017:2)

1.3.4 InsureSecs regelverk – förstå hur InsureSec definierar god försäkringsförmedlingssed enligt sitt regelverk och arbetar för att tydliggöra vilket beteende som är förenligt med god försäkringsförmedlingsmedlingssed. Hur InsureSec arbetar för att försäkringsförmedlares agerande ska motsvara god sed och för att utveckla god sed [T]

1.4 Branschpraxis

1.4.1 Etik och moral

1.4.1.1 Branschgemensamma etiska regler – förstå och kunna anpassa sitt agerande som förmedlare till branschgemensamma etiska regler [T]

1.4.1.2 Förstå hur företagets interna etiska regler förhåller sig till branschgemensamma etiska regler [T]

1.4.2 Näringslivskoden – känna till Näringslivskoden som givits ut av Institutet Mot Mutor (IMM) och veta hur koden kan påverka rådgivaren specifikt [T]

1.4.2.1 Straffbestämmelser om mutbrott (brottsbalken 10 kap. 5a–5e §§)

1.4.2.2 Förmåner som omfattas av koden

1.4.2.3 Företag som omfattas av koden

1.4.2.4 Branschregler

1.4.2.5 Förmåner till andra kategorier där särskild restriktivitet ska iakttas: Förmånens värde, Mottagarens position, Förmånens art, Mottagarkretsen och formerna för erbjudandet av förmånen

1.4.2.6 Otillåtna former av förmåner

1.4.2.7 Arvode till samarbetspartners

1.4.2.8 Konsumentskydd

1.5 Produkttillsyn

1.5.1 Känna till kraven på produktutvecklare, hur en målmarknad bestäms och hur man ska förhålla sig till målmarknaden vid distribution av försäkringar (K, T)

1.5.2 Produktutvecklare – känna till när en försäkringsförmedlare kan anses vara produktutvecklare och vilka krav som finns på produktgodkännandeprocessen [K]

1.5.3 Målmarknad – känna till kriterier för hur en målmarknad fastställs samt förstå hur man ska förhålla sig till en fastställd målmarknad vid distribution [T]

1.5.4 Distribution – känna till kraven på distributionsstrategi och kraven på att säkerställa att nödvändig information erhålls från respektive tillhandahålls produktutvecklaren [K]

2 Juridik

2.1 Försäkringsrörelselagstiftning

- 2.1.1 Associationsformer – olika former för att bedriva livförsäkringsrörelse, skillnaden mellan dessa och vad som krävs för att få bedriva livförsäkringsrörelse samt vilka regler som gäller för vinstutdelning. Vad de olika associationsformerna innebär för kunden [F]
- 2.1.2 Förstå skillnader mellan de livförsäkringsprodukter som behandlas i Försäkringsrörelselagen (traditionell försäkring – inklusive depåförsäkring – respektive fondförsäkring) [T]
- 2.1.3 Stabilitetsprincipen – förstå vad stabilitetsprincipen innebär för ett livbolag och hur den påverkar kunden [K]
- 2.1.4 Standardprincipen – förstå vad standardprincipen innebär och vem den är till för att skydda [K]
- 2.1.5 Genomlysningssprincipen – förstå vad genomlysningssprincipen innebär och vem den är till för att skydda samt vad den ställer för informationskrav på ett livbolag [K]
- 2.1.6 Försäkringstagarrepresentation – vilken rätt försäkringstagarna har till representation i ett ömsesidigt livförsäkringsbolag [K]
- 2.1.7 Konkursregler – hur kunderna påverkas i ett ömsesidigt bolag respektive i ett aktiebolag vid en konkurs [T]
- 2.1.8 Återbäringsränta och kollektiv konsolidering – kunna förklara för en kund vad återbäringsränta är och hur den fastställs. Förklara vad konsolideringsgraden är, hur den beräknas och hur den hänger ihop med återbäringsräntan. Möjliga konsekvenser för kunden vid hög respektive låg konsolideringsgrad samt kunna förklara vilka olika åtgärder ett livbolag kan komma att vidta för att påverka sin konsolideringsgrad [F]
- 2.1.9 Solvenskrav – kunna förklara för en kund vad solvenskvot är, samband med garantier och vilka konsekvenser olika nivåer på solvenskvoten kan få för kunden [F]

2.2 Försäkringsavtalsrätt

2.2.1 Begrepp [T]

- 2.2.1.1 Personförsäkring – vad som menas i Försäkringsavtalslagen med en personförsäkring
- 2.2.1.2 Olika roller, t.ex. försäkrad, försäkringstagare och förmånstagare – vad som avses i Försäkringsavtalslagen med de olika rollerna samt vem som kan ha en viss roll

2.2.2 Informationskrav [T]

- 2.2.2.1 Innan försäkring tecknas – vilken information som måste lämnas innan en försäkring tecknas och på vilket sätt den ska lämnas
- 2.2.2.2 Efter försäkring tecknats – vilken information som ska lämnas i direkt anslutning till att en försäkring tecknas och på vilket sätt den ska lämnas
- 2.2.2.3 Under försäkringstiden – vilken information som ska lämnas under försäkringstiden

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

- 2.2.2.4 Försäkringsfall – vilken information som ska lämnas vid försäkringsfall och på vilket sätt den ska lämnas
- 2.2.3 Avtalsfrågor [T]
 - 2.2.3.1 Ansvarsinträde – kunna förklara för en kund när försäkringsbolagets ansvar för försäkringen inträder
 - 2.2.3.2 Kontraheringsplikt – kunna förklara för en kund vilken rätt att teckna försäkring som kontraheringsplikten innebär och vilken rätt ett försäkringsbolag har att vägra en kund att teckna en försäkring
 - 2.2.3.3 Upphörande av försäkring (tidsbegränsad försäkring, uppsägning från försäkringstagare, krav vid återköp) – känna till vad som krävs för att en tidsbegränsad försäkring ska upphöra efter försäkringstiden och vad som inträffar om den inte sägs upp. Känna till vilken rättighet försäkringstagaren har att säga upp en försäkring i förtid och vilken rätt hen kan ha till fortsatt försäkring vid återköp av en försäkring
 - 2.2.3.4 Upplivningsplikt – förstå och kunna tillämpa upplivningspliktens alla delar gentemot såväl försäkringstagare som försäkrad och kunna förklara konsekvenserna av oriktiga uppgifter.
 - 2.2.3.5 Konsekvenser av oriktiga uppgifter – förstå och kunna förklara för kund varför det är nödvändigt att lämna korrekta uppgifter och vad konsekvensen kan bli av att inte göra det
 - 2.2.3.6 Förmedlarens ansvar – förstå och kunna tillämpa de krav som ställs på förmedlaren att uppgifterna som lämnats av kunden är korrekta
- 2.2.4 Symptomklausuler – förstå vad symptomklausuler är och när och på vilka grunder ett försäkringsbolag får tillämpa sådana på individuell personförsäkring samt vid gruppförsäkring [T]
- 2.2.5 Förfoganderätt och inskränkning av denna rätt – förstå vad som menas med förfoganderätt och vad den innebär för försäkringstagaren och förmånstagaren samt på vilket sätt denna rätt kan inskränkas för någon [T]
- 2.2.6 Premiebetalning – kunna förklara för kund när premien ska betalas och vad konsekvenserna kan bli om den inte betalas [T]
- 2.2.7 Återupplivning – kunna förklara för kund vad återupplivning av en försäkring innebär och under vilka förutsättningar det kan ske [T]
- 2.2.8 Självmord – känna till innebörden av Försäkringsavtalslagens regler vid självmord och också vem som har bevisbördan för att det är självmord [F]
- 2.2.9 Grupppersonförsäkring – känna till och förstå skillnaderna i Försäkringsavtalslagen vad gäller regler för premiebetalning, uppsägning, upphörande vid försäkringstidens slut jämfört med vad som gäller vid individuell försäkring samt vad efterskydd och rätt till fortsättningsförsäkring är och när dessa kan bli aktuella [F]
- 2.2.10 Kollektivavtalad försäkring – kunna avgöra för vilka försäkringar reglerna för kollektivavtalsgrundade försäkringar gäller och vad som är de stora skillnaderna jämfört med individuell försäkring [F]

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

- 2.2.11 Regler vid utbetalning – känna till vid vilken tidpunkt försäkringsersättning ska betalas ut och vad som gäller om utbetalning sker till annan än den rätte förmånstagaren [T]
- 2.2.12 Regler om presentationspapper – känna till vilka försäkringsbrev som är så kallade presentationspapper, vilka försäkringsbrev som kan dödas och hur detta går till [T]
- 2.2.13 Utmättningsregler – kunna förklara huvuddragen i utmättningsreglerna för en kund, t ex kunna förklara vad som händer vid utmätning innan ett försäkringsfall inträffar samt efter att försäkringsfall inträffat. Kunna förklara för kund vilka regler som gäller för utmätning av en försäkring som tecknats av en arbetsgivare på en anställds liv och vad som gäller vid utmätning av en sjuk- eller olycksfallsförsäkrings utfallande ersättning [T]
- 2.2.14 Pantsättning – förstå när en pantsättning av försäkring kan vara aktuell och kunna hjälpa kund vid pantsättningen. Särskilt viktigt är att kunna hjälpa till vid pantsättning av försäkring i samband med direktpensionsutfästelser [T]
- 2.2.15 Förmånstagarförordnande – kunna förklara för kund vem som kan vara förmånstagarare i olika typer av försäkringar, hur ändring av förmånstagarförordnande sker samt när det kan förfalla. Kunna förklara vad jämkning av ett förmånstagarförordnande innebär och när det kan ske [T]
- 2.2.16 Olika typer av förmånstagarförordnande – kunna förklara vad som menas med återkalleligt och oåterkalleligt förmånstagarförordnande och i vilka olika sammanhang de förekommer samt under vilka förutsättningar och av vem de kan ändras [T]
- 2.2.17 Livsfallsförordnande och dödsfallsförordnande – kunna avgöra i vilka situationer dessa används och vad de innebär [T]

2.3 Allmän avtalsrätt

- 2.3.1 Avtalsfrihet, skillnad mellan dispositiv och tvingande rätt samt innebörden av begreppet *pacta sunt servanda* [F]
- 2.3.2 Fullmaktsbegreppet och olika typer av fullmakter (skötsel fullmakt och informationsfullmakt), särskilt om behörighet och befogenhet [T]
- 2.3.3 Slutande av avtal – förståelse för när ett avtal ingås, om anbud (offert) och accept [F]
- 2.3.4 Olika typer av avtal (konsensualavtal, formalavtal, realavtal) [F]
- 2.3.5 Ogiltighetsgrunder och jämkning av oskäligen avtalsvillkor [F]
- 2.3.6 Förmedlaravtalet – förstå vad förmedlaravtalet reglerar och hur och när ett sådant ska upprättas [T]
- 2.3.7 Avtalsrätt kontra försäkringsavtalsrätt – känna till de viktigaste skillnaderna mellan avtalsrätt och försäkringsavtalsrätt [F]

2.4 Konsumenträtt

- 2.4.1 Kunskap om det konsumentskydd som finns i Lag (2005:405) om försäkringsförmedling [K]

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

- 2.4.2 Lag (2003:862) om finansiell rådgivning till konsumenter – känna till gränsdragningen mellan den och Lag (2018:00) om försäkringsdistribution [K]
- 2.4.3 Förstå gränsdragningen mellan Konsumentverkets och Finansinspektionens tillsyn [F]
- 2.4.4 Förstå Konsumenternas Försäkringsbyrås roll
- 2.4.5 Allmänna reklamationsnämndens roll vid tvistlösning [F]
- 2.5 Skadeståndsrätt**
 - 2.5.1 Förstå grunderna i skadeståndsrätten och känna till innebörden av grundbegrepp såsom inom- och utomobligatoriskt skadestånd, ren förmögenhetsskada, allmän förmögenhetsskada och ideell skada samt tredjemansskador [F]
 - 2.5.2 Känna till innebörden av den grundläggande ansvarsprincipen culpa (oaktsamhet) och veta under vilka förutsättningar den gäller [F]
 - 2.5.3 Förstå innebörden av begreppen principalansvar, strikt ansvar och adekvat kausalitet [F]
 - 2.5.4 Skadestånd vid finansiell rådgivning – känna till och förstå reglerna för skadestånd vid finansiell rådgivning, förstå på vilka grunder skadestånd kan komma ifråga samt vilka regler som gäller för skadeanmälan och preskription och om och i så fall på vilket sätt dessa regler skiljer sig från vanlig skadeståndsrätt [F]
 - 2.5.5 Skadestånd vid försäkringsförmedling – känna till och förstå reglerna för skadestånd vid försäkringsförmedling, förstå på vilka grunder skadestånd kan komma ifråga samt vilka regler som gäller för skadeanmälan och preskription och om och i så fall på vilket sätt dessa regler skiljer sig från vanlig skadeståndsrätt [F]
- 2.6 Lag (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:11) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism**
 - 2.6.1 Förstå syftet med lagen och definitionerna av penningtvätt och finansiering av terrorism. Själv kunna avgöra när det uppstår situationer där det kan misstänkas handla om penningtvätt eller finansiering av terrorism [T]
 - 2.6.2 Förstå hur förmedlarens ansvar förhåller sig till försäkringsbolagets ansvar för att tillämpa lagen i förhållande till kunden [F]
 - 2.6.3 Bakomliggande brott – känna till vanliga bakomliggande brott bakom penningtvätt. Förstå hur pengar ofta tvättas, d.v.s. processen för penningtvätt, och ha kännedom om dess olika beståndsdelar såsom layering, placement, integration [F]
 - 2.6.4 Känna till innebörden av centrala begrepp i penningtvättsregelverket och kunna tillämpa dem; affärsförbindelse, verklig huvudman, person i politiskt utsatt ställning [F]
 - 2.6.5 Riskbaserat förhållningssätt – hur företaget/förmedlaren ska göra sin riskbedömning [A]
 - 2.6.6 Riktlinjer/rutiner för riskbedömning som ska finnas och att dessa ska vara anpassade till företagets verksamhet [T]

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

- 2.6.7 Riskbaserad kundkännedom – förstå och kunna tillämpa ett förhållningssätt som innebär arbete med riskbaserad kundkännedom. Särskilt förstå riskerna för penningtvätt inom livförsäkringsverksamhet [A]
- 2.6.8 Åtgärder för kundkännedom – veta när och hur åtgärder för kundkännedom ska genomföras [T]
- 2.6.9 Skärpta åtgärder – veta när och hur skärpta åtgärder för kundkännedom ska genomföras [T]
- 2.6.10 Förenklade åtgärder för kundkännedom – veta när sådana kan vara tillämpliga och vilka åtgärder som då krävs [T]
- 2.6.11 Fortlöpande uppföljning av affärsförbindelser – veta att rutin ska finnas och att avvikelser i förhållande till vad som tidigare är känt ska leda till uppdatering och ev. granskning [T]
- 2.6.12 Dokumentation – kunna avgöra vad som måste dokumenteras vid olika åtgärder som syftar till att uppnå kundkännedom samt kunna genomföra en sådan dokumentation på ett korrekt sätt [T]
- 2.6.13 Granskningsskyldighet – känna till vad den löpande granskningskyldighet som åligger förmedlingsföretaget innebär, inkl. behov av att dokumentera, och vad som ska göras i det fall något misstänkt uppdagas [T]
- 2.6.14 Arkivering – känna till vilka krav som finns på bevarande av handlingar och för vilken tid detta krav gäller samt i vilken form dessa handlingar ska finnas [T]
- 2.6.15 Förfrågningar – känna till och förstå de krav på system för att snabbt och enkelt kunna svara på förfrågningar som ställs på förmedlingsföretaget [F]
- 2.6.16 Meddelandeförbud – förstå och kunna tillämpa reglerna för meddelandeförbud och vilka konsekvenser brott mot meddelandeförbudet får för dig som förmedlare [T]
- 2.6.17 Utbildning och skydd av anställda – känna till och förstå vilka krav som ställs på förmedlingsföretaget om krav på fortlöpande utbildning och skydd av anställda [F]
- 2.6.18 Centralt funktionsansvarig – känna till att en sådan ska utses och vad denne ansvarar för [K]
- 2.6.19 Särskilt utsedd befattningshavare och oberoende granskningsfunktion – känna till när sådana ska utses och vad de ansvarar för [K]
- 2.6.20 Utomstående – känna till reglerna om åtgärder som utförts av utomstående och förstå vad det innebär för försäkringsbolaget och vilka krav försäkringsbolaget kan ställa på förmedlaren [F]
- 2.6.21 Lagens konsekvenser – känna till vilka påföljder den enskilde förmedlaren och företaget kan drabbas av vid brott mot lagen [K]
- 2.6.22 Känna till Lag (2017:631) om registrering av verklig huvudman och hur sökning i registret för verkliga huvudmän går till [F]

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

- 2.6.22.1 Rapportering till Bolagsverket – känna till vad som ska rapporteras och ha rutiner för att kunna ta fram den information som behöver rapporteras [T]

2.7 Lag (2014:307) om straff för penningtvättsbrott

- 2.7.1 Känna till vad som menas med penningtvättsbrott, grovt penningtvättsbrott, penningtvättsförseelse och näringspenningtvätt [K]
- 2.7.2 Känna till att straffansvaret omfattar även den som i näringsverksamhet eller liknande medverkar till åtgärder som skäligen kan antas vara vidtagna i penningtvättssyfte (näringspenningtvätt) [K]
- 2.7.3 Känna till att det införs utökade möjligheter att förverka egendom som har varit föremål för penningtvätt, att det också är möjligt att belägga egendom som misstänks vara föremål för penningtvätt eller avsedd för finansiering av terrorism med ett tillfälligt förbud att disponera den (dispositionsförbud) samt att en möjlighet att ta sådan egendom i beslag införs (penningbeslag) [K]

2.8 Insiderlagstiftning

- 2.8.1 Känna till Lag (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden och EU:s marknadsmissbruksförordning [K]
- 2.8.2 Känna till Lag (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument [K]
- 2.8.3 Känna till begreppet egen handel i Lag (2007:528) om värdepappersmarknaden [K]

2.9 Skatterätt

- 2.9.1 Inkomstskatter – förstå vad som räknas som inkomst och hur den beskattas [T]
- 2.9.1.1 Kapitalbeskattning – kunna tillämpa kapitalbeskattningsreglerna genom att kunna beräkna kapitalskatten för olika typer av kapitalinkomster/kapitalvinster (inkluderar kunskap om avdragsgilla kostnader)
- 2.9.1.2 Förvärvsbeskattning – förstå vad som menas med förvärvsinkomster och kunna beräkna vilka avdrag för pensionsförsäkring som är tillämpligt för en kund
- 2.9.1.3 Marginalskatt – förstå vad marginalskatt är och kunna beräkna den i olika inkomstkick
- 2.9.1.4 Avdragsregler för olika försäkringar – kunna tillämpa gällande avdragsregler för individuellt pensionssparande (IPS) och övriga typer av individuellt pensionssparande som inte är försäkring
- 2.9.1.5 Lagens konsekvenser – känna till vilket straff den enskilde förmedlaren och företaget kan drabbas av vid brott mot inkomstskattelagen
- 2.9.1.6 Avdragsregler tjänstepensioner – vid beräkning av avdrag för tjänstepension kunna använda såväl huvudregel som kompletteringsregel och hjälpa kund välja den regel som är mest förmånlig
- 2.9.1.7 Allmänna avdrag – förstå vilka avdrag som räknas som allmänna avdrag

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

- 2.9.1.8 Beräkning av inkomstskatt – kunna hjälpa en privatkund att beräkna inkomstskatten baserat på olika förutsättningar, särskilt med hänsyn till kundens olika valmöjligheter vad gäller pensionssparande, tjänstepension och lönevaxling
 - 2.9.1.9 Taxerad förvärvsinkomst – förstå skillnaden mellan taxerad och beskattningsbar förvärvsinkomst och vad som ligger till grund för avdragsbeloppen för privat livförsäkring
 - 2.9.1.10 Grundavdrag – förstå och kunna förklara för kund vad grundavdraget är, hur stort det är och på vilket sätt det används i skatteberäkningar
 - 2.9.1.11 Allmän pensionsavgift – förstå vad den allmänna pensionsavgiften är och hur den behandlas i deklarationen
 - 2.9.1.12 Skattesatser – veta vilka de olika skattesatserna är för olika typer av inkomster och kunna använda dessa vid skatteberäkningar för en kund
 - 2.9.1.13 Beskattning av pensionsförsäkring vid uttag – kunna förklara för kund hur pensionsförsäkringar beskattas vid uttag
 - 2.9.1.14 Särskild löneskatt – kunna beräkna vilken särskild löneskatt som kommer att behöva betalas vid olika typer av försäkringslösningar
- 2.9.2 Avkastningsskatt – kunna hjälpa kund att beräkna storleken på avkastningsskatten och känna till vem som är skattskyldig i svensk och utländsk försäkring [T]
- 2.9.3 Inkomstskattelagens regler för K- och P- försäkring – förstå och kunna tillämpa inkomstskattelagens regler för de två olika typerna av försäkring speciellt vid olika typer av tjänstepensionslösningar [T]
- 2.9.4 Beskattning av investeringssparkonto (ISK) [F]

2.10 Personuppgiftshantering

- 2.10.1 Förstå syftet med Personuppgiftslag (1998:204) och Dataskyddsförordningen (GDPR) och känna till att den senare ersätter tidigare lagstiftning [F]
- 2.10.2 Känna till de grundläggande kraven på behandling av personuppgifter [K]
- 2.10.3 Känna till när behandling av personuppgifter är tillåten [K]
- 2.10.4 Känna till förbudet mot behandling av känsliga uppgifter och vilka typer av uppgifter som betraktas som känsliga [K]
- 2.10.5 Känna till kraven på information till den registrerade [K]
- 2.10.6 Känna till krav på säkerhet vid behandling av uppgifter [K]
- 2.10.7 Känna till innebörden av begreppen personuppgiftsansvarig, personuppgiftsbiträde och personuppgifts-/dataskyddsombud [K]
- 2.10.8 Känna till personuppgiftsansvariges skadeståndsskyldighet och administrativa sanktionsavgifter i Dataskyddsförordningen [K]
- 2.10.9 Känna till att Datainspektionen är tillsynsmyndighet som kan meddela föreskrifter och att vissa uppgifter och incidenter ska anmälas till tillsynsmyndigheten [K]

3 Familjerätt

3.1 Äktenskapsbalk (1987:230)

- 3.1.1 God förståelse för äktenskapets rättsverkningar [F]
- 3.1.2 Makars underhållsskyldighet under äktenskapet och efter äktenskapsskillnad [F]
- 3.1.3 Makars egendomsförhållanden, god kunskap om innebörd av giftorätt och giftorättsgods respektive enskild egendom [F]
- 3.1.4 Förstå vad enskild egendom är och hur den skapas – känna till hur äktenskapsförord upprättas och förstå i vilka sammanhang det lämpligen används [F]
- 3.1.5 Äktenskapsförord – känna till formkraven för äktenskapsförord [T]
- 3.1.6 Bodelningsregler vid äktenskapsskillnad och under bestående äktenskap – kunna avgöra när en bodelning bör respektive ska ske, vad som ingår i den, hur den går till och hur personförsäkringar behandlas i den [T]
- 3.1.7 Jämkning av bodelning – förstå vem som kan begära jämkning av bodelning och hur sådan går till [T]
- 3.1.8 Gåvor mellan makar – känna till vilka formkrav som finns för gåvor mellan makar [T]

3.2 Sambolag (2003:376)

- 3.2.1 Samboende under äktenskapsliknande förhållanden – förstå vilka principiella skillnader som gäller mellan personer i ett samboförhållande jämfört med i ett äktenskap samt hur sambor definieras [T]
- 3.2.2 Samboavtal – förstå vad ett samboavtal är och vad det kan reglera samt innebörden av att ett sådant avtal finns [F]
- 3.2.3 Samboegendom – känna till vad som avses med samboegendom och hur sådan behandlas vid bodelning [F]
- 3.2.4 Övertaganderätt av bostad – förstå vad som menas med den så kallade övertaganderätten av bostad [F]
- 3.2.5 Lilla prisbasbeloppsregeln – förstå vad lilla prisbasbeloppsregeln innebär och hur den tillämpas vid bodelning [T]

3.3 Föräldrabalk (1943:381)

- 3.3.1 Förvaltning av egendom – förstå vad som generellt gäller för förvaltning av omyndigs egendom och kunna tillämpa reglerna i rådgivningen/försäkringsförmedlingen [T]
- 3.3.2 Överförmyndare – känna till vilken roll en överförmyndare har samt hur och när sådan utses [T]

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

- 3.3.3 Förmyndare och god man – känna till vilken roll en förmyndare för en omyndig person har och hur en sådan utses och känna till när en god man ska utses, vilka uppgifter och befogenheter den har [T]
- 3.3.4 Förvaltare – känna till när en förvaltare ska utses, vilka uppgifter och befogenheter den har [T]
God man – känna till när en god man ska utses och vilken uppgift denne har [T]
- 3.3.5 Fri och kontrollerad förvaltning – förstå innebörden av fri och kontrollerad förvaltning och kunna tillämpa reglerna för detta [T]
- 3.3.6 Förmånstagarförvärv för omyndig – förstå hur utbetalning av förmånstagarförvärv till omyndig ska genomföras [T]
- 3.3.7 Omyndigs placering i försäkring – kunna tillämpa reglerna för omyndigs tecknande och återköp av försäkring vid både fri och kontrollerad förvaltning [T]
- 3.3.8 Särskild förvaltning – förstå när särskild förvaltning kan vara aktuell och hur sådan går till [F]
- 3.3.9 Särskild överförmyndarkontroll – förstå när särskild överförmyndarkontroll kan bli aktuell och hur sådan går till [F]

3.4 Ärvdabalk (1958:637)

- 3.4.1 Arvsregler generellt (både gifta och ogifta) – kunna analysera kundens familjesituation och utifrån denna kunna förklara den legala arvsordningens konsekvenser för kundens familj om någon i familjen skulle avlida. Förstå och kunna använda begreppen kvarlåtenskap, arvslott, laglott och testamentslott [A]
- 3.4.2 Efterarvingar – förstå vad som menas med dessa och vad som gäller deras arvsrätt, veta vad ett särkullbarn är och hur det påverkar arvsrätten [T]
- 3.4.3 Bouppteckningsregler – förstå vad en bouppteckning ska innehålla och när den ska ske [T]
- 3.4.4 Dödsboregler – förstå vem som kan vara dödsbodelägare och hur dödsboet förvaltas [T]
- 3.4.5 Testamente – förstå hur ett testamente påverkar kvarlåtenskapen, förstå formkraven för att ett testamente ska vara giltigt, hur det upprättas och vad som menas med testator och testamentstagare [F]
- 3.4.6 Inbördes testamente – förstå när ett inbördes testamente bör upprättas och vad det bör innehålla [A]
- 3.4.7 Äganderätsfrågor – förstå vad som menas med begreppen full äganderätt och fri förfoganderätt i testamentessammanhang [F]
- 3.4.8 Allmänna arvsfonden – känna till allmänna arvsfondens arvsrätt och när den kommer ifråga [F]

- 3.4.9 Förskott på arv – förstå vad som menas med förskott på arv och hur sådana hanteras i bodelning, bouppteckning och vid arvsskifte [F]
- 3.4.10 Basbeloppsregeln – kunna tillämpa regeln vid bodelning [F]
- 3.4.11 Sekundosuccession – förstå vad som menas med efterarv och hur det hanteras [F]
- 3.4.12 Universell testamentstagare – förstå vad som menas med begreppet och vem som kan vara sådan [F]
- 3.4.13 Legatarie – förstå vad som menas med begreppet och vem som kan vara sådan [F]
- 3.4.14 Försäkring i bouppteckning – kunna tillämpa reglerna för hur försäkring hanteras i en bouppteckning [T]

4 Ekonomi

4.1 Privatekonomi

- 4.1.1 Ränta på ränta-beräkning – kunna beräkna ränta på ränta [T]
- 4.1.2 Sparandeanalys av privatperson – kunna fastställa en kunds privatekonomiska förutsättningar för sparande och placering. Inom detta ska såväl den ekonomiska situationen som sparhorisont och risktolerans kunna analyseras. Utifrån det ska förmedlaren kunna utforma spar- och placeringsförslag som är lämpliga för kunden [A]

4.2 Företagsekonomi

- 4.2.1 Företagsformer – förstå vilka olika former ett företag kan bedrivas i och vilka mer väsentliga skillnader som dessa innebär [T]
- 4.2.2 Resultaträkning – kunna läsa en resultaträkning och avgöra ett företags resultat [F]
- 4.2.3 Balansräkning – kunna läsa en balansräkning och utifrån denna kunna avgöra ett företags möjlighet till placering i försäkring [F]

4.3 Kapitalmarknaden

- 4.3.1 Kapitalmarknaden – definitionen av kapitalmarknadens, vilka delmarknader som omfattas, grundläggande kunskaper om kapitalmarknadens uppbyggnad, vilka mekanismer som påverkar den och vilken funktion den fyller i samhället [F]

4.4 Finansiella instrument

- 4.4.1 Räntebärande värdepapper – förstå vad som menas med räntebärande värdepapper. Olika typer av räntebärande värdepapper (bl.a. penningmarknadsinstrument, obligationer, statspapper, bostadsobligationer, företagsobligationer, räntebevis, high yield (junk bonds), nominella obligationer och reala obligationer) samt vad som påverkar deras värde. Känna till räntekupong samt skillnader mellan FRN-lån och raka obligationer. Förstå och kunna förklara vilka risker som är förknippade med att investera i de olika

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

typerna av räntebärande värdepapper. Vad en yieldkurva är och hur man tolkar en värdepappers duration. Känna till hur kreditbetyg sätts och hur de påverkar värdet på räntebärande värdepapper. Kunna förklara vilken avkastning räntebärande värdepapper förväntas ge. Hur värdet av Riksbankens räntepolitik resp. av tillväxten i ekonomin påverkas. Vilken betydelse det har att Sverige är en liten och öppen ekonomi [F]

- 4.4.2 Aktier – förstå vad en aktie är och vilka olika typer av aktieinstrument (olika rösträtt, preferensaktier, konvertibler, teckningsrätter mm) och aktiemarknadsplatser (reglerade, oreglerade) som finns. Känna till olika värderingsmetoder och nyckeltal och vilka risker som är förknippade med aktieinvesteringar. Förstå och kunna använda aktier i en portföljstrategi för kunder med olika placeringsinriktning. Känna till blankning, effekter av blankning och belåning för placeraren. Känna till skillnader mellan value och growth-aktier. Känna till contrarianstrategier. Känna till hur noterade bolag kommunicerar med aktiemarknaden och vilken betydelse informationen kan ha för aktiekursen. Kostnader för att handla med aktier [F]
- 4.4.3 Fonder – förstå vilka risker och möjligheter som förknippas med fondplaceringar och med placeringar i olika typer av fonder. Skillnad mellan, samt för- och nackdelar med, aktivt och passivt förvaltade fonder. Känna till värdepappersfonder, specialfonder och övriga alternativa investeringsfonder samt skillnaden mellan dem, Skillnader mellan Sverige- och Luxemburgbaserade fonder ur ett konsumentperspektiv. Känna till olika typer av fondavgifter och förstå hur dessa påverkar fondernas utveckling. Känna till TER, tracking error och NAV-kurs och förstå begreppet riskjusterad avkastning. Förstå hur fonder administreras och beskattas samt förvaringsinstitutets roll och vilka bestämmelser som finns för olika fondtyper. Känna till rating av fonder. Tillsynsmyndighetens roll. Känna till fondbestämmelser, informationsbroschyr samt KIID [F]
- 4.4.4 Strukturerade produkter – förstå vilka risker som finns med placering i de vanligaste typerna av strukturerade produkter samt i vilka sammanhang och för vilka kunder dessa kan vara lämpliga och för vilka de är olämpliga. Kostnader förknippade med strukturerade produkter och hur dessa påverkar den förväntade avkastningen [F]
- 4.4.5 Information – förstå och kunna tillämpa de olika krav på information till kund om finansiella instrument som ställs i lagar, föreskrifter och etiska regler på marknaden [T]

4.5 Avkastning och risk

- 4.5.1 Känna till vilka olika typer av risker som finns och för vilka finansiella instrument de förekommer [T]
- 4.5.1.1 Marknadsrisk
 - 4.5.1.2 Ränterisk
 - 4.5.1.3 Kreditrisk
 - 4.5.1.4 Motpartsrisk
 - 4.5.1.5 Valutarisk
 - 4.5.1.6 Likviditetsrisk

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

- 4.5.2 Riskmått – förstå hur olika riskmått används och beräknas (innefattande standardavvikelse, Value at Risk, beta, tracking error). Förstå skillnad mellan absolut och relativ risk. Känna till skillnad mellan risk *ex ante* och *ex post* [T]
- 4.5.3 Riskpremieberäkning – kunna räkna ut riskpremien på olika typer av investeringar i olika finansiella instrument [T]
- 4.5.4 Korrelation – förstå innebörden av begreppet och hur korrelationsmättet bör tolkas [F]
- 4.5.5 Beräkning av avkastning över olika tidsperioder, även med hänsyn till ev. utdelningar/kuponger [T]
- 4.5.6 Kunna beräkna riskjusterad avkastning för olika typer av finansiella instrument. Förstå innebörd av Sharpe-kvot [T]

4.6 Portföljlära

- 4.6.1 Förstå hur man fastställer mål för förvaltning i termer av förväntad avkastning och förväntad risk utifrån kundens placeringshorisont och risktolerans baserat på utförd kundanalys [T]
- 4.6.2 Förstå hur man utifrån dessa mål konstruerar en faktisk tillgångsportfölj med motsvarande egenskaper. Förstå hur låg korrelation antingen kan sänka risken eller höja den förväntade avkastningen. Förstå hur korrelation kan öka i stressade marknader samt hur förväntad avkastning av förvaltningsavgifter etc påverkas [T]
- 4.6.3 Förstå betydelsen av portföljvård vid drift av portföljvikter [T]
- 4.6.4 Förstå hur institutionella placerare arbetar med s.k. taktisk och strategisk allokering [F]

4.7 Lag (2003:862) om finansiell rådgivning till konsumenter

- 4.7.1 Veta när lagen är tillämplig och hur den förhåller sig till lagen om försäkringsdistribution [T]
- 4.7.2 När är det rådgivning – kunna analysera olika situationer och kunna avgöra om det är rådgivning eller inte enligt lagen [A]
- 4.7.3 Uppdragsförhållande – kunna avgöra när det finns ett uppdragsförhållande [T]
- 4.7.4 Yrkesmässiga råd – förstå vad som menas med yrkesmässiga råd och inte [T]
- 4.7.5 Begreppet finansiella instrument enligt lagen – förstå vad lagen avser med finansiella instrument [F]
- 4.7.6 Undantag från lagen – känna till vilka situationer som är undantagna i lagen [T]
- 4.7.7 God rådgivningssed – förstå och kunna tillämpa de olika delarna av god rådgivningssed i den faktiska rådgivningen [T]
 - 4.7.7.1 Omsorgsplikt
 - 4.7.7.2 Kundenpassning
 - 4.7.7.3 Avrådningsplikt

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

- 4.7.8 Kompetenskrav – förstå vad kompetenskraven innebär och kunna dra konsekvenser av dessa vid val av produkter att ge råd om [T]
- 4.7.9 Dokumentationskrav – kunna tillämpa lagens krav på dokumentation i samband med rådgivningen, vilket bl. a. innebär att veta vad som ska dokumenteras, hur dokumentationen ska utföras, speciellt det som rör kundens syfte, mål och riskbenägenhet. Känna till vilka situationer som är undantagna från dokumentationskrav [T]
- 4.7.10 Skadeståndsfrågor – förstå vad som krävs i fråga om uppsåt och oaktsamhet för att skadestånd ska kunna bli aktuellt, vilka skador som ersätts och hur en reklamation ska göras för att vara korrekt samt vilken preskriptionstid som gäller [F]
- 4.7.10.1 Uppsåt och oaktsamhet
 - 4.7.10.2 Ren förmögenhetsskada
 - 4.7.10.3 Preskriptionstid
- 4.8 Försäkringsekonomi**
- 4.8.1 Livförsäkringsbolagens balans- och resultaträkning – förstå och kunna bedöma på övergripande nivå, ömsesidiga försäkringsbolag och aktiebolag [T]
- 4.8.2 Viktiga begrepp och nyckeltal rörande livförsäkringsbolagens ekonomiska ställning [F]

5 Internationell försäkring

5.1 EU-rätt

- 5.1.1 Känna till lagstiftningsprocessen inom EU (Lamfalussy) samt den europeiska tillsynen (EIOPA) [K]
- 5.1.2 Känna till viktiga direktiv och betydelsen av direktiven på försäkrings- och försäkringsförmedlingsområdena (Solvens 2, Försäkringsdistributionsdirektivet/IDD) [F]
- 5.1.3 Känna till viktiga förordningar och vad dessa innebär [K]

5.2 Internationell försäkringsmarknad

- 5.2.1 Känna till och förstå utländska försäkringsgivares möjlighet att driva verksamhet i Sverige (EES-försäkringsgivare, filialer, generalagenter, generalrepresentation för försäkringsgivare i en försäkringssammanslutning, utländska tjänstepensionsinstitut, försäkringsgivare från tredje land) [F]
- 5.2.2 Skatteregler – känna till skatteregler vid sparande i utländska livförsäkringar och vid utländsk tjänstepension (avkastningsskatt och möjlighet att få den nedsatt). Kunna tillämpa de krav som ställs på förmedlaren avseende bl.a. rapportering till Skatteverket [T]
- 5.2.3 Känna till och förstå vad som gäller avseende utbetalning från försäkringar för den som är bosatt utomlands [F]

5.3 Internationell lagstiftning

5.3.1 Foreign Account Tax Compliance Act FATCA [K]

5.3.1.1 Känna till FATCA samt det ömsesidiga avtalet mellan Sverige och USA, syftet med dessa och vilka som omfattas av FATCA

5.3.1.2 US Person – Känna till vem som är deklarations- och skattskyldig i USA

5.3.1.3 Känna till vad som gäller om en US Person och/eller ett finansiellt institut inte lämnar uppgifter i enlighet med det avtal som slutits mellan Sverige och USA

5.3.2 Lag (2015:417) om arv i internationella situationer, EU:s arvsförordning nr 650/2012 [T]

5.3.2.1 Arv i internationella situationer – förstå och kunna förklara vad som omfattas av lagstiftningen, vad som styrs av nationella lagar samt kunna anpassa rådgivningen utifrån kundens situation

5.3.2.2 Europeiskt arvsintyg – veta vad ett europeiskt arvsintyg är, när det kan användas samt vem som är behörig att utfärda

6 Lagstadgad försäkring

6.1 Grundläggande begrepp inom socialförsäkring

6.1.1 Basbelopp – kunna använda olika basbelopp på ett korrekt sätt vid beräkning av socialförsäkrings- och avtalsförsäkringsförmåner [T]

6.1.2 Roller inom allmän försäkring – Känna till vad den försäkrade och den efterlevande inom socialförsäkringen kan få för ersättningar [T]

6.2 Sjukdom

6.2.1 Ersättning vid sjukdom – för alla typer av ersättning vid sjukdom kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna beräkna storleken på de olika typerna av ersättning för en kund [T]

6.2.1.1 Sjuklön

6.2.1.2 Sjukpenning – för sjukpenning även kunna avgöra hur stor del av inkomsten som är sjukpenninggrundande och beräkna SGI för en kund

6.2.1.3 Aktivitets- och sjukersättning

6.2.1.4 Garantiersättning

6.2.2 Rehabiliteringskedjan – känna till hur rehabiliteringskedjan ser ut och vad den innebär för rätten till olika sjukdomsersättningar [K]

6.3 Ålderspension

6.3.1 Ålderspension – för alla typer av pension kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna beräkna storleken på de olika typerna av pension för en kund. Förstå hur finansieringen av de olika pensionerna går till och vad som påverkar nivån på dem vid utbetalning [T]

Kunskapskrav 2018

Årslicens Livförmedling och Certifikat Livförmedling

- 6.3.1.1 Pensionsrätt (inkl. barnår, studier, plikttjänstgöring) – känna till vilken pensionsrätt olika typer av sysselsättningar utöver arbete ger
- 6.3.1.2 ATP – känna till vad ATP är och förstå vad övergångsreglerna innebär vid beräkning av en kunds pension
- 6.3.1.3 Inkomstgrundande ålderspension
- 6.3.1.4 Inkomstpension
- 6.3.1.5 Premiepension
- 6.3.1.6 Garantipension
- 6.3.2 Pensionsprognoser – känna till var och hur pensionsprognoser för allmän pension kan skapas och för en kund kunna förklara innehållet i det orangea kuvertet och med det som grund hjälpa kunden bedöma behovet av kompletteringar av pensionen [T]
- 6.3.3 Balanstalet – förstå hur balanstalet påverkar pensionens storlek och kunna beräkna vad sänkning respektive höjning av balanstalet får för konsekvenser [T]

6.4 Efterlevandeskydd

- 6.4.1 Efterlevandepension – för alla typer av efterlevandepension kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna beräkna storleken på de olika typerna av pension för en kund [T]
- 6.4.2 Beräkning av pensionsunderlag – kunna hjälpa kund med att beräkna pensionsunderlaget för olika typer av efterlevandepension [T]
 - 6.4.2.1 Omställningspension
 - 6.4.2.2 Garantipension
 - 6.4.2.3 Barnpension
 - 6.4.2.4 Efterlevandestöd för barn
- 6.4.3 Änkepension – känna till storleken och var information om denna finns [K]

7 Försäkring enligt kollektivavtal

7.1 Grundläggande regler och begrepp

- 7.1.1 Kollektivavtal – känna till vad ett kollektivavtal innebär [F]
- 7.1.2 Parterna på arbetsmarknaden – känna till vilka de huvudsakliga avtalsparterna på arbetsmarknaden är och som ingår avtal för privata tjänstemän respektive arbetare, kommun- och landstingsanställda samt statsanställda [K]
- 7.1.3 Tryggandeformer – känna till vilka alternativ som finns för att trygga pensionsåtaganden för anställda [K]
- 7.1.4 Frikrets – kunna avgöra vilka som kan vara undantagna från kravet på kollektivavtal [T]
- 7.1.5 Frivilliga avtal – kunna avgöra för vem frivilliga avtal kan träffas [T]

- 7.1.6 Pensionsplaner – förstå vad som menas med pensionsplaner och vem som kan omfattas av dem [T]
- 7.1.7 Avgifts- och förmånsbestämda pensioner – för en kund kunna förklara skillnaden mellan avgifts- och förmånsbestämda pensioner [T]
- 7.1.8 Känna till samtliga kollektivavtalade försäkringsförmåner för ITP-an slutna tjänstemän och jämföra dessa med individuella försäkringslösningar avseende sjukdom, pension, dödsfall, olycksfall och arbetslöshet [K]

7.2 ITP

- 7.2.1 ITP – för alla typer av ersättningar vid sjukdom, vid pension och till efterlevande kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna redogöra för storleken på de olika typerna av ersättning från avtalsförsäkringen för en kund [T]
 - 7.2.1.1 Ersättning vid sjukdom
 - 7.2.1.2 Ersättning vid pension – kunna förklara skillnaden mellan ITP1 och 2 för en kund
 - 7.2.1.3 Alternativ och frivillig ITP – kunna avgöra vem som omfattas och vilka krav på t ex inkomst som finns för att kunna komma ifråga för alternativ respektive frivillig ITP. Kunna hjälpa en kund att teckna alternativ eller frivillig ITP-lösning och kunna förklara hur den fungerar såväl vid tecknandet som i framtiden, t ex vid byte av arbetsgivare
 - 7.2.1.4 Pensionsuttag – kunna förklara för en kund vilka konsekvenserna blir av såväl förtida som uppskjutet uttag av pension
 - 7.2.1.5 Efterlevandeskydd
 - 7.2.1.6 Förmånstagarfrågor – kunna förklara för en kund vilka val denne kan göra när det gäller förmånstagare till efterlevandeskyddet

7.3 SAF-LO

- 7.3.1 SAF-LO – för alla typer av ersättningar vid sjukdom, vid pension och till efterlevande kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna redogöra för storleken på de olika typerna av ersättning från avtalsförsäkringen för en kund [T]
 - 7.3.1.1 Ersättning vid sjukdom
 - 7.3.1.2 Ersättning vid pension
 - 7.3.1.3 Pensionsuttag – kunna förklara för en kund vilka konsekvenserna blir av såväl förtida som uppskjutet uttag av pension
 - 7.3.1.4 Efterlevandeskydd
 - 7.3.1.5 Förmånstagarfrågor – kunna förklara för en kund vilka val denne kan göra när det gäller förmånstagare till efterlevandeskyddet

7.4 KAP-KL/AKAP-KL

7.4.1 KAP-KL/AKAP-KL – för alla typer av ersättningar vid sjukdom, vid pension och till efterlevande kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna redogöra för storleken på de olika typerna av ersättning från avtalsförsäkringen för en kund [T]

7.4.1.1 Ersättning vid sjukdom

7.4.1.2 Ersättning vid pension

7.4.1.3 Pensionsuttag – kunna förklara för en kund vilka konsekvenserna blir av såväl förtida som uppskjutet uttag av pension

7.4.1.4 Efterlevandeskydd

7.4.1.5 Förmånstagarfrågor – kunna förklara för en kund vilka val denne kan göra när det gäller förmånstagare till efterlevandeskyddet

7.5 PA03/PA16

7.5.1 PA03/PA16 – för alla typer av ersättningar vid sjukdom, vid pension och till efterlevande kunna avgöra vem som har rätt till den, när rätten inträder, när rätten upphör och vilken ersättning som kommer att lämnas. Kunna redogöra för storleken på de olika typerna av ersättning från avtalsförsäkringen för en kund [T]

7.5.1.1 Ersättning vid sjukdom

7.5.1.2 Ersättning vid pension

7.5.1.3 Pensionsuttag – kunna förklara för en kund vilka konsekvenserna blir av såväl förtida som uppskjutet uttag av pension

7.5.1.4 Efterlevandeskydd

7.5.1.5 Förmånstagarfrågor – kunna förklara för en kund vilka val denne kan göra när det gäller förmånstagare till efterlevandeskyddet

8 Individuell personförsäkring

8.1 Produktkännedom

8.1.1 Grundläggande produktkännedom [T]

8.1.1.1 Traditionellt förvaltd K-försäkring – förstå hur denna produkt är uppbyggd samt vilka som kan vara förmånstagare

8.1.1.2 Fondförvaltd K-försäkring – förstå hur denna produkt är uppbyggd samt vilka som kan vara förmånstagare

8.1.1.3 Traditionellt förvaltd P-försäkring – förstå hur denna produkt är uppbyggd samt vilka som kan vara förmånstagare

8.1.1.4 Fondförvaltd P-försäkring – förstå hur denna produkt är uppbyggd samt vilka som kan vara förmånstagare

8.1.2 Premiebefrielseförsäkring – förstå hur denna produkt är uppbyggd [T]

8.1.3 Optionsrätt – förstå vad som menas med optionsrätt, vilka produkter optionsrätten kan vara aktuell för och i vilket sammanhang optionsrätt kan användas [T]

- 8.1.4 Indexering – förstå hur indexering av en produkt fungerar och för vilka produkter det kan vara aktuellt med sådan [T]
- 8.1.5 Ändringsrätt – förstå vad ändringsrätten innebär och för vilka försäkringar det kan vara aktuellt med den [T]
- 8.1.6 Återbetalningsskydd och efterlevandepension – förstå skillnaden mellan dem och kunna hjälpa kund att välja rätt skydd [T]

8.2 Grupppersonförsäkring

- 8.2.1 Grupppersonförsäkring – förstå vad grupppersonförsäkring är samt känna till skillnaderna mellan frivillig och obligatorisk grupppersonförsäkring [T]
- 8.2.2 Skillnad mot individuell försäkring – känna till och kunna förklara skillnaden mellan individuell försäkring och grupppersonförsäkring [T]

9 Försäkringsformer

9.1 Traditionell försäkring

- 9.1.1 Traditionell försäkring – förstå vad som är utmärkande för traditionell försäkring och kunna föreslå den som en del i kundens försäkringsskydd när den passar. Veta skillnaden mellan traditionell försäkring med garanti och traditionell försäkring med villkorad återbäring [T]
- 9.1.2 Förstå och kunna förklara hur garantin är utformad i olika på marknaden förekommande produkter [T]
- 9.1.3 Förstå och kunna förklara depåförsäkring [T]
- 9.1.4 Placeringsregler traditionellt förvaltd försäkring – förstå och kunna förklara för kund hur tillgångarna placeras i en traditionellt förvaltd försäkring [T]
- 9.1.5 Risk och avkastning för traditionell försäkring med garanti – kunna förklara för kund hur risk och trygghet med denna försäkringsform ser ut [T]
- 9.1.6 Ränteantaganden, kostnadsantaganden och dödlighetsantaganden i traditionellt förvaltd försäkring – kunna förklara hur dessa antaganden påverkar kunden [T]

9.2 Fondförsäkring

- 9.2.1 Utmärkande drag för fondförsäkring – förstå vad som är utmärkande drag för fondförsäkring och kunna föreslå den som en del i kundens försäkringsskydd när den passar [T]
- 9.2.2 Placeringsregler – kunna förklara för kund hur kapitalet i en fondförsäkring placeras och av vem [T]
- 9.2.3 Risk och avkastning – kunna förklara för kund hur risk och trygghet i en fondförsäkring ser ut och i jämförelse med traditionellt förvaltd försäkring [T]

9.2.4 Krav på kunden (aktivitet) – kunna förklara för kund de krav på aktivitet en fondförsäkring kan komma att kräva av kunden [T]

9.2.5 Avgiftsuttag i fondförsäkring, inkl. skillnader mot traditionell försäkring [T]

9.3 Tjänstepensionsförsäkring

9.3.1 Viktiga begrepp inom tjänstepension – förstå och kunna använda de viktigaste begreppen inom tjänstepension som tryggandeformer, löneväxling mm [T]

9.3.2 Rätt till tjänstepension – kunna avgöra om ett företag har möjlighet att teckna tjänstepensionsförsäkring och för vilka personer [A]

9.3.3 Avsättningsregler för tjänstepension – kunna avgöra på vilka nivåer ett företag får göra avsättning till tjänstepension för olika personer, och vilka inkomster rätten till tjänstepension grundar sig på [T]

9.3.4 Ägarkretsen – kunna avgöra vilka som tillhör ägarkretsen i ett företag och som har rätt att teckna tjänstepension för olika typer av bolag [T]

9.3.5 Tryggandeformer (försäkring, stiftelse, kontoföring) – förstå vad skillnaderna är mellan de olika tryggandeformerna och kunna avgöra vilken eller vilka som är lämpliga för ett visst företag samt kunna förklara för kund varför en av tryggandeformerna är lämpligast för dem [T]

9.3.6 Behovsanalys – kunna genomföra en analys av kundens behov och baserat på den föreslå en komplett försäkringslösning [A]

9.3.7 Tjänstepensionsplaner – förstå hur en plan är uppbyggd och vad motivet för att använda en plan är, kunna förklara fördelar och nackdelar med plan jämfört med individuella försäkringar och kollektivavtalade försäkringar samt vilka komponenter som måste ingå och vilka som måste väljas [T]

9.3.8 Löneväxling – kunna förklara för en kund vad löneväxling är och vilka fördelar respektive nackdelar den kan ha samt kunna omsätta löneväxling till såväl försäkring som andra förmåner [A]

9.3.9 Direktpension – förstå hur direktpension fungerar och är uppbyggd och dess roll i en tjänstepensionslösning. Kunna använda kapitalförsäkring och kunna förklara fördelarna med en sådan lösning för kunden. [T]

9.3.10 Pensionspolicy – kunna upprätta en pensionspolicy och förklara vad den innebär för arbetsgivare som anställd i en tjänstepensionslösning [T]

9.3.11 Avgångspension – kunna analysera ett företags behov av avgångspensionslösning och kunna föreslå en lämplig lösning för kunden [A]

9.3.12 Alternativ ITP – förstå och kunna tillämpa reglerna för alternativ ITP med såväl frilagd premie som premieplan och kunna avgöra om alternativ ITP är lämplig och möjlig för en anställd [A]

10 Livförsäkringsteknik

10.1 Premieberäkning

- 10.1.1 Beräkningselementen – förstå de olika element som ligger till grund för beräkning av premien och kunna förklara dessa för en kund [T]
- 10.1.2 Premieberäkning i praktiken – förstå och kunna ge exempel för en kund på hur förändringar av de olika beräkningselementen kan påverka premier och utfall av försäkringen [T]
- 10.1.3 Riskpremie – förstå vad som menas med riskpremie och hur den påverkar premieberäkningen [T]
- 10.1.4 Omkostnadspremie – förstå vad som menas med omkostnadspremie och kunna visa hur den påverkar premieberäkningen [T]
- 10.1.5 Tekniskt återköpsvärde – förstå vad som menas med tekniskt återköpsvärde och vad det består av samt kunna förklara det tekniska återköpsvärdets betydelse vid olika försäkringshändelser [T]
- 10.1.6 Risksumma – förstå och kunna räkna ut risksumman för en försäkring och förstå konsekvenserna för t ex hälsoprövning och möjlighet till återköp beroende på om det är en positiv eller negativ risksumma [T]
- 10.1.7 Försäkringsbelopp – förstå vad som menas med försäkringsbelopp i olika typer av försäkringar, kunna avgöra när utbetalning ska ske och vilket belopp som kommer att utbetalas vid ett försäkringsfall [T]
- 10.1.8 Riskintäkt/arvsvinst – förstå och för kund kunna förklara begreppen och hur de påverkar olika försäkringars premier samt rätt till ändring och återköp [T]
- 10.1.9 Dödsfallsförsäkring – förstå och kunna förklara vad en sådan är för en kund [T]
- 10.1.10 Livsfallsförsäkring – förstå och kunna förklara vad en sådan är för en kund [T]
- 10.1.11 Fribrev – förstå vad ett fribrev är, när det används och för kund kunna förklara konsekvenserna av ett fribrev [T]
- 10.1.12 Lägre och högre premie – förstå vad dessa är, när de förekommer och hur försäkringen fungerar när de förekommer [T]
- 10.1.13 Premiefri tid – förstå vad som menas med premiefri tid, när det används och vilka principer som finns om hur det kan användas [T]
- 10.1.14 Index – kunna förklara för en kund vad som menas med olika typer av indexering av en försäkringspremie och hjälpa kunden avgöra om indexering är lämplig [T]
- 10.1.15 Optionsrätt – förstå och kunna tillämpa val av försäkring med optionsrätt baserat på kundens situation och förklara hur optionsrätt fungerar för kunden [T]

10.2 Återköp och flytträtt

- 10.2.1 Rätt till återköp – kunna avgöra om en försäkring är möjlig att återköpa och kunna förklara konsekvenserna av ett återköp för kunden [T]
- 10.2.2 Regler kring flytträtt – kunna förklara för en kund vad flytträtt innebär, vilka regler som gäller samt konsekvenser av en flytt [T]

10.3 Återbäring

- 10.3.1 Hur uppstår återbäring – kunna förklara för en kund hur återbäring uppstår och hur sådan kan komma att fördelas mellan försäkringstagarna [T]
- 10.3.2 Fördelning av återbäring – förstå och kunna förklara för kund vilka möjligheter/skyldigheter ett bolag har att fördela återbäring, sambandet mellan återbäring och garantiränta och vad det kan innebära för tillväxten på försäkringen [T]
- 10.3.3 Garantiränta – förstå och kunna förklara vad som menas med grundränta och hur den skiljer sig från totalavkastning och återbäringsränta [T]
- 10.3.4 Totalavkastning – förstå och kunna förklara vad som menas med totalavkastning och hur den skiljer sig från grundränta och återbäringsränta [T]
- 10.3.5 Återbäringsränta – förstå och kunna förklara vad som menas med återbäringsränta och hur den skiljer sig från totalavkastning och grundränta [T]
- 10.3.6 Värdebesked – kunna för kund på ett lättfattligt sätt förklara de olika posterna som finns i ett värdebesked och med utgångspunkt från dessa förklara varför försäkringens värde förändras eller inte förändras som denne förväntat sig [T]
- 10.3.7 Återtag av återbäring – förstå och för kund kunna förklara varför återbäring i vissa fall kan tas tillbaka av försäkringsbolaget [T]

10.4 Karenstider

- 10.4.1 Känna till reglerna för karenstider inom olika försäkringar [T]

10.5 Återförsäkring

- 10.5.1 Förstå hur återförsäkring kan ske och vilka försäkringar som normalt återförsäkras [F]

11 Investeringsrådgivning

11.1 Reglering rörande investeringsrådgivning

- 11.1.1 Tillämpliga lagar och regler [K]
 - 11.1.1.1 Lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden ("LVPM")
 - 11.1.1.2 Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:2) om värdepappersrörelse (FFFS 2017:2)
 - 11.1.1.3 MiFID II-direktivet (2014/65/EU) ("MiFID II")
 - 11.1.1.4 MiFIR-förordningen (EU) 600/2014 ("MiFIR")

- 11.1.2 Definitioner – känna till innebörden av de viktigaste definitionerna och kunna använda dem på ett korrekt sätt (1 kap. 4-5 §§ LVPM, samt 2 kap. FFFS 2017:2) [T]
- 11.1.3 Krav på kunskap och kompetens (8 kap. 15 § LVPM samt 4 kap. FFFS 2017:2) [K]
 - 11.1.3.1 Känna till kunskapskrav
 - 11.1.3.2 Känna till krav på kunskapstest
 - 11.1.3.3 Känna till krav på årligt kunskapstest
 - 11.1.3.4 Känna till krav på kompetens (praktisk erfarenhet)
- 11.1.4 Kategorisering av kund (9 kap. 3-8 §§ LVPM)
 - 11.1.4.1 Kundkategorier; icke-professionell kund, professionell kund och jämbördig motpart [T+F]
 - 11.1.4.2 Kriterier och krav vid kategorisering av kund som professionell eller jämbördig motpart [T+F]
 - 11.1.4.3 Innebörd av Kundkategorisering samt vilka kundskyddsregler som fränfaller om kund kategoriseras som professionell eller jämbördig motpart. [T+F]
- 11.1.5 Information till kund (9 kap. 14- 17 §§ LVPM, m.fl.) [T+F]
 - 11.1.5.1 Marknadsföringsmaterial och annan info till icke-professionell kund – förstå krav på innehåll och utformning
 - 11.1.5.2 Information vid tillhandahållande av tjänster – förstå krav på information och på överlämnandet
 - 11.1.5.3 Förstå särskilda krav på information om värdepappersinstitutet och dess tjänster till icke-professionell kund
 - 11.1.5.4 Förstå krav på information om finansiella instrument
 - 11.1.5.5 Förstå krav på information om priser, avgifter och kommissioner
 - 11.1.5.6 Förstå information i enlighet med UCITS IV-direktivet – faktablad
 - 11.1.5.7 Förstå vidarebefordran av information till fondandelsägare
- 11.1.6 Investeringsrådgivning på oberoende grund
 - 11.1.6.1 Förstå skillnaden mellan rådgivning på oberoende grund och rådgivning baserad på en mer allmän eller begränsad analys av olika finansiella instrument (9 kap. 17 § LVPM) [T+F]
 - 11.1.6.2 Förstå vilka ytterligare krav som tillkommer vid rådgivning på oberoende grund, bl.a. provisionsförbud, krav på produkturval, m.m. (9 kap. 207 § LVPM, 7 kap. 6-7 §§ FFFS 2017:2, m.fl.) [T+F]
- 11.1.7 Bedömning av kund (9 kap. 23-28 §§ LVPM) [T+F]
 - 11.1.7.1 Kunna tillämpa krav på passandebedömning
 - 11.1.7.2 Tillhandahållande av okomplicerade instrument (execution only)
 - 11.1.7.3 Förstå krav på lämplighetsbedömningen och lämplighetsförklaring
 - 11.1.7.4 Förstå innebörden av korsförsäljning vid investeringsrådgivning
 - 11.1.7.5 Förstå krav på dokumentation av bedömningar samt information till kund gällande bedömningar

- 11.1.8 Dokumentation (8 kap. FFFS 2017:2) [T+F]
 - 11.1.8.1 Regler avseende bevarande av uppgifter
- 11.1.9 Regler om ersättningar
 - 11.1.9.1 Förbud att ta emot och behålla tredjepartersättningar vid investeringsrådgivning på oberoende grund (7 kap. 6-7 §§ FFFS 2017:2) [T+F]
 - 11.1.9.2 Incitamentsregler avseende ersättningar till eller från tredje part (9 kap. 21-22 §§ LVPM samt 7 kap. 2-5 §§ FFFS 2017:2) [T+F]
 - 11.1.9.3 Ersättningar till anställda (9 kap. 10 § LVPM) [F]
- 11.1.10 Produktstyrning (5 kap. FFFS 2017:2) [T+F]
 - 11.1.10.1 Fastställande av målgrupper
 - 11.1.10.2 Arrangemang för att säkerställa distribution till målgrupp
 - 11.1.10.3 Regler för översyn av målgrupp, arrangemang för produktstyrning, m.m.

11.2 Övriga särskilda krav vid fondandelsförmedling

- 11.2.1 Förstå skillnaden mellan fondandelsförmedling och förmedling av fondförsäkringar [F]
- 11.2.2 Förstå skillnaden mellan fondandelsförmedling och marknadsföring av fondandelar och andra finansiella instrument [F]
- 11.2.3 Förstå skillnaden mellan fondandelsförmedling och investeringsrådgivning om fondandelar och andra finansiella instrument [F]

11.3 Övriga särskilda krav vid investeringsrådgivning om fondandelar

- 11.3.1 Förstå skillnaden mellan investeringsrådgivning om fondandelar och investeringsrådgivning om andra finansiella instrument [F]
- 11.3.2 Förstå skillnaden mellan investeringsrådgivning om fondandelar och marknadsföring av fondandelar och andra finansiella instrument [F]

12 Regler om värdepappersfonder och om alternativa investeringsfonder

12.1 Lag (2004:46) om värdepappersfonder

- 12.1.1 Inledande bestämmelser (1 kap.) [K+F]
 - 12.1.1.1 Kunskap om innebörden av vissa för fondverksamhet grundläggande begrepp
 - 12.1.1.2 Särskilt förstå skillnaden mellan värdepappersfond och specialfond
 - 12.1.1.3 Grundförståelse för möjligheterna för gränsöverskridande verksamhet inom EES
 - 12.1.1.4 Kunskap om förvaringsinstitutets funktion och roll i förhållande till fond och fondbolag
- 12.1.2 Allmänna bestämmelser för värdepappersfonder (4 kap.) [F+T]
 - 12.1.2.1 Förstå fondens rättsliga ställning

- 12.1.2.2 Förstå fondbolagets roll i förhållande till fonden och innebörden av att fondens medel är separerade från fondbolaget
 - 12.1.2.3 Förstå fondbestämmelsernas funktion och vad de reglerar
 - 12.1.2.4 Förståelse för krav vid eventuell ändring av fondbestämmelser
 - 12.1.2.5 Förståelse för innebörden av fondandelar, likabehandlingsprincipen och andelsklasser
 - 12.1.2.6 Grundförståelse för beräkning och offentliggörande av fondens värde, NAV-kurs
 - 12.1.2.7 Förstå hur försäljning och inlösen av fondandelar går till
 - 12.1.2.8 Kunskap om informationsbroschyrens funktion och innehåll
 - 12.1.2.9 Förstå och kunna förklara hur man läser och tolkar information om fondens riskprofil och placeringsinriktning
 - 12.1.2.10 Kunskap om faktabladets (basfakta för investerare) funktion och innehåll
 - 12.1.2.11 Kunskap om kraven på tillhandahållande av information till den som avser förvärva fondandelar
 - 12.1.2.12 Kunskap om fondbolags skyldighet att lämna information om totala kostnader för förvaltning av fonden
- 12.1.3 Förvaltning av värdepappersfonder (5 kap.) [F]
- 12.1.3.1 Grundläggande kunskap om värdepappersfonders placeringsbegränsningar och krav på riskspridning (exempelvis "5-10-40-regeln")
 - 12.1.3.2 Kunskap om vilka typer av finansiella instrument värdepappersfonder får investera i
 - 12.1.3.3 Grundläggande kunskap om förutsättningar för och innebörden av att använda derivatinstrument i förvaltningen av en fond
 - 12.1.3.4 Känna till skillnad mellan OTC-derivat och derivat som omsätts på en reglerad marknad
 - 12.1.3.5 Förståelse för begränsning av värdepappersfonders sammanlagda exponering
 - 12.1.3.6 Känna till innebörden av en fondandelsfond och förståelse för vilken information kring avgifter i de underliggande fonderna som finns att tillgå
 - 12.1.3.7 Grundläggande kunskap om värdepappersfonders möjlighet att ta upp lån
- 12.1.4 Matarfonder och mottagarfonder (5 kap.) [F]
- 12.1.4.1 Känna till innebörden av matarfond och mottagarfond
- 12.1.5 Fusion och delning av värdepappersfonder m.m. (8 kap.) [F]
- 12.1.5.1 Förståelse för vad en fusion innebär och dess rättsverkningar
 - 12.1.5.2 Grundläggande kunskap om den information som ska lämnas till andelsägare vid en fusion
 - 12.1.5.3 Kunskap om andelsägares rättigheter vid en fusion
 - 12.1.5.4 Grundläggande kunskap om gränsöverskridande fusioner
 - 12.1.5.5 Kunskap om innebörden av delning av värdepappersfonder
- 12.1.6 Upphörande och överlåtelse av förvaltningen av en värdepappersfond (9 kap.) [F]
- 12.1.6.1 Kunskap om situationer när förvaringsinstitutet tar över förvaltning av värdepappersfonder
 - 12.1.6.2 Innebörd av överlåtelse av förvaltning av en fond till ett annat fondbolag respektive upplösning av en fond

- 12.2 Lag (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:10) om förvaltare av alternativa investeringsfonder)**
- 12.2.1 Känna till definitionen av en alternativ investeringsfond. Känna till de grundläggande skillnaderna mellan värdepappersfonder och alternativa investeringsfonder, särskilt utifrån skillnader i hur de är reglerade och vilka risker de kan ta. Ge exempel på fonder som är alternativa investeringsfonder [F]
- 12.2.2 Känna till på vilket sätt en specialfond är ett specialfall av en alternativ investeringsfond. Känna till likheter och skillnader: specialfond jämfört med värdepappersfond, specialfond jämfört med "vanlig" alternativ investeringsfond [K]
- 12.2.2.1 Översiktligt känna till vilka krav som ska vara uppfyllda för att olika typer av alternativa investeringsfonder ska få marknadsföras till icke-professionella investerare i Sverige. Känna till vad som särskilt gäller för specialfonder
- 12.2.3 Känna till olika krav i regelverket som syftar till att ge ett skydd för investerare [F]
- Övergripande känna till den information som ska ingå i en alternativ investeringsfonds informationsbroschyr och faktablad. Särskilt känna till vad som gäller avseende en specialfonds informationsbroschyr och faktablad [K]